

NORGES HØYESTERETT

Den 7. mai 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Normann og Thyness i

HR-2021-981-U, (sak nr. 21-065150SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

Finn Audun Dahl

(advokat Ståle Myhre)

mot

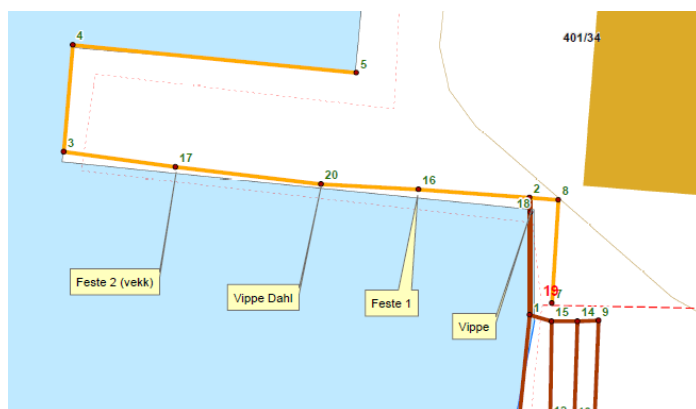
Hjalmar Engesvik
Inger Elise Hegland

(advokat Yngve Andersen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om ikke å tillate partshjelp.
- (2) Den underliggende saken gjelder rettsutgreiing vedrørende rett til båtfeste i brygge, jf. jordskifteloven § 4-1 bokstav b. Tvisten står mellom to naboer på Helgøya i Søgne i Kristiansand kommune.
- (3) Bryggen ligger på eiendommen gnr. 401, bnr. 43, med adresse Helgøya 3, som eies av Finn Audun Dahl. Naboeiendommen gnr. 401, bnr. 10 snr. 1, med adresse Helgøya 2A – som eies av Hjalmar Engesvik og Inger Elise Hegland – har båtfesterett i bryggen. Spørsmålet i den underliggende saken er hvor langt langs bryggens sørvendte langsida denne retten strekker seg.
- (4) Marnar jordskifterett avsa 24. juni 2020 dom med slik domsslutning:
  - «1. Gnr. 401/10/0/1 i Kristiansand kommune har båtfesterett på sørsida av bryggen til gnr. 401/34 som vist på skissen fra pkt. 2 til pkt. 20.

2. Finn Audun Dahl dømmes til å betale Hjalmar Engesvik og Inger Elise Hegland - innen 14 dager fra dommen er forkynt - kr. 2 313 'kronertotusentrehundreogtretten' i sakskostnader.
  3. Inger Lise Hegland og Hjalmar Engesvik dømmes solidarisk til å betale - innen 14 dager fra dommen er forkynt - kr 154 969 'kronerhundreogfemtifiretusennihundreogsekstini' i sakskostnader.
  4. Inger Lise Hegland og Hjalmar Engesvik dømmes solidarisk til å betale jordskiftekostandene i saken - kr. 10 170 – 'kronertitusenetthundreogsytti'.»
- (5) *Hjalmar Engesvik og Inger Elise Hegland* har anket dommen til lagmannsretten og gjør gjeldende at de har rett til båtfeste på sørsiden av utstikkerbryggen på gnr. 401, bnr. 34 fra punkt 2 til punkt 17.
- (6) Ved lagmannsrettens beslutning 23. oktober 2020 ble anken tillatt fremmet, jf. tvisteloven § 29-13 første ledd. Ankeforhandling er berammet 11. og 12. mai 2021.
- (7) Under saksforberedelsen for lagmannsretten har prosessfullmektig for Finn Audun Dahl, advokat Myhre, ved prosesskriv 29. mars 2021 erklært partshjelp på vegne av eierne av gnr. 401, bnr. 42 og eier av halvparten av gnr. 401, bnr. 10, snr. 2 (omtales henretter henholdsvis som Helgøya 1 og Helgøya 2B). Eier av Helgøya 1 er Siri Langfeldt Styrmoen, representert ved Rolf Langfeldt Styrmoen. Arne Reinertsen er eier av halvparten av Helgøya 2B. Dette er naboeiendommene til Helgøya 2A, som de ankende parter i den underliggende saken eier.
- (8) Erklæringen om partshjelp er begrunnet i at Helgøya 1 har en tinglyst rettighet som lyder slik:
- «Trappen skal holdes åpen for ilandstigning – lasting og lossing – bading m.v. Det kan ikke forøyes båter permanent uten etter nærmere avtale».
- (9) «Trappen» ligger i umiddelbar nærhet til bryggen med tilknyttet båtfesterett som er tvistegenstanden i hovedsaken. Det anføres at dersom de ankene parter i hovedsaken får medhold i lagmannsretten, vil rettighetene knyttet til trappen faktisk innskrenkes fordi det i praksis ikke blir plass til at båter kan komme frem til trappen. Alle eiendommene i saken er en del av et sameie, og det anføres at det følger av vedtektene for sameiet at alle sameierne har rett til å bruke «trappen» gjennom bestemmelsen i vedtektene punkt 1 som lyder:
- «Sameiet gnr. 1 bnr. 10 i Søgne består av 3 seksjonerte deler – hver med egen bebyggelse og tilleggsareal med tilhørende brygge.»
- (10) Dagens gnr. 401 hadde frem til 1. januar 2020 gnr. 1.
- (11) Det gjøres på den bakgrunn gjeldende at vilkårene for partshjelp er oppfylt for eierne av begge naboeiendommene, jf. tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav a.
- (12) *Hjalmar Engesvik og Inger Elise Hegland* bestred at vilkårene for partshjelp var oppfylt, og spørsmålet måtte derfor avgjøres av lagmannsretten ved kjennelse.
- (13) Agder lagmannsrett avsa 28. april 2021 kjennelse med slik slutning:
- «1. Partshjelp tillates ikke.

2. Spørsmålet om fremlegges av skriftlige erklæringer fra vitne utstår til ankeforhandlingen.»

- (14) *Finn Audun Dahl* har anket kjennelsen, slutningen punkt 1, til Høyesterett. Han anfører i korte trekk at lagmannsretten har bedømt faktum feil, samt lagt til grunn uriktig rettslig norm under tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav a. Det kreves ikke, som lagmannsretten legger til grunn, at utfallet av avgjørelsen direkte må påvirke tredjepersonens rettsstilling. Etter rettspraksis er det tilstrekkelig at utfallet vil kunne ha faktiske konsekvenser for tredjepersonens rettigheter eller plikter. I denne saken er det klart at en dom i tråd med de ankende parterers påstand vesentlig vil innskrenke den faktiske utøvelsen av naboenes rettigheter i «trappen», jf. Rt-2005-760. Det er nedlagt påstand om realitetsavgjørelse som lyder på at partshjelpen tillates.
- (15) *Hjalmar Engesvik og Inger Elise Hegland* har påstått at anken bør nektes fremmet eller forkastes. Det anføres at naboenes rettsstilling ikke vil påvirkes at domsutfallet i lagmannsretten. Naboenes rettsstilling er heller ikke utledet av de ankende parterers rettsstilling. Uansett er en sen partshjelpserklæring, som kan skape usikkerhet om gjennomføringen av ankeforhandlingen, en selvstendig grunn til å nekte partshjelp, jf. HR-2019-2030-U og HR-2011-1751-U.
- (16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en kjennelse avsagt av lagmannsretten i første instans. Ankeutvalgets kompetanse følger da av tvisteloven § 30-3 første ledd. Utvalget kan prøve bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen og saksbehandlingen.
- (17) Om den generelle tolkningen av tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav a heter det i lagmannsrettens kjennelse:
- «Det kreves ikke at dommen i saken får rettskraftsvirkninger for vedkommende. Men i utgangspunktet kreves det at partshjelperens egne rettigheter eller plikter må kunne bli påvirket av domsresultatet, eller at partshjelperens rettsstilling er avledet av partens, jf. Juridika, merknader til bestemmelsen.
- I rettspraksis under tvistemålsloven var det oppstilt som vilkår for hjelpeintervensjon at domsresultatet kunne påvirke hjelpeintervenientens egne rettigheter eller plikter, eller at hjelpeintervenientens stilling var avledet av noen av partenes. Det at dommen kunne få faktiske konsekvenser for tredjeperson, var ikke tilstrekkelig. Dette tar tvisteloven sikte på å videreføre. For at partshjelp skal kunne erklæres, må utfallet av saken på en mer direkte måte kunne påvirke vedkommendes rettsstilling, eller partshjelperens stilling må være avledet av noen av partenes, jf. Skoghøy, Tvisteløsning, 3. utgave side 500 flg.»
- (18) Ankeutvalget er enig med lagmannsretten i at dette er riktig utgangspunkt for tolkningen av tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav a, men bemerker at utgangspunktet må utdypes og nyanseres.
- (19) Ankeutvalget viser i denne sammenheng til Rt-2005-760 som gjaldt en tvist mellom en hytteeier og Hvaler kommune om hvorvidt allmennheten hadde ferdselsrett over hytteeierens eiendom. Ti naboer hadde erklært hjelpeintervensjon etter tvistemålsloven til støtte for kommunen. Høyesterett kom enstemmig til at hytteeierne kunne intervensjon i spørsmålet om ferdselsretten. I avsnitt 28 heter det:

«Etter min mening må hyttenaboene også kunne intervensjon i spørsmålet om allmennheten har ferdselsrett på grunnlag av friluftsløven § 2 første ledd, jf. § 1a, da en dom for at allmennheten ikke har ferdselsrett over Wilhelmsens eiendom, vil føre til økt ferdsel på naboeiendommene. Det har riktignok vært lagt til grunn i juridisk teori at det ikke er god nok grunn til hjelpeintervensjon at hjelpeintervensjonen faktisk vil bli berørt av utfallet av saken, se for eksempel Skoghøy, op. cit. side 391. Denne uttalelse tar imidlertid sikte på tilfeller hvor den faktiske virkning er av mer indirekte karakter. I det foreliggende tilfellet vil en nektelse av ferdselsrett for allmennheten over Wilhelmsens eiendom ha som direkte konsekvens at allmennhetens ferdsel blir flyttet over på naboeiendommene. En slik direkte faktisk virkning må etter min oppfatning gi tilstrekkelig grunnlag for hjelpeintervensjon.»

- (20) Om anvendelsen av tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav a i saken her, heter det i lagmannsrettens kjennelse:

«Lagmannsretten forstår begjæringen om partshjelp slik at det gjøres gjeldende at naboenes rett til blant annet ilandstigning, lasting, lossing og bading på bryggen vil bli berørt i den forstand at det ikke blir tilstrekkelig plass dersom ankende part når frem med sitt krav om båtfeste på bryggen.

Lagmannsretten bemerker til dette at naboenes eventuelle rettigheter i bryggen formelt sett ikke blir berørt i dommen. Saken gjelder utelukkende spørsmålet om Engesvik og Hegland har rett til båtfeste på sydsiden av bryggen, helt frem til punktet merket 17. Det at dommen kan få faktiske konsekvenser for andre brukere, i den forstand at det blir trangere med flere rettighetshavere til bryggen, er ikke tilstrekkelig til å tillate partshjelp. Naboenes rettigheter er ikke tvistetema og retten vil ikke behandle, eller ta stilling til spørsmål som berører deres rettigheter i bryggen. Naboene avleder heller ikke sin rett av noen av partene i saken.»

- (21) Etter utvalgets oppfatning er dette ikke riktig rettsanvendelse. Naboene gjør gjeldende at et båtfeste som den underliggende saken gjelder, vil innebære at rettighetene knyttet til deres eiendommer vil bli krenket blant annet ved at tilflottsretten til «trappen» i realiteten kan bli stengt. Det er de faktiske konsekvensene for rettighetene til «trappen» som anføres som grunnlag for partshjelpen. Utvalget er kommet til at virkningene for naboene her er tilstrekkelig direkte til at vilkårene i tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav a er oppfylt.
- (22) Ankemotpartene har videre gjort gjeldende at erklæringen om partshjelp er fremsatt for sent, og at dette er selvstendig grunnlag for å nekte partshjelpen. Etter tvisteloven § 15-7 andre ledd første punktum er fristen for å erklære partshjelp angitt til «før saken er rettskraftig avgjort». Denne fristen er overholdt.

S L U T N I N G

Rolf Langfeldt Styrmoen og Arne Reinertsen tillates å opptre som partshjelpere i lagmannsretten til fordel for Finn Audun Dahl i sak 20-127646ASD-ALAG.

Kristin Normann
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Kari Anne Haugli Trosdahl